

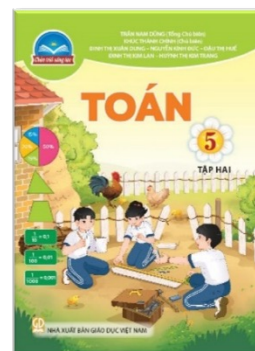
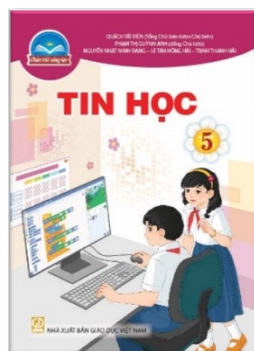
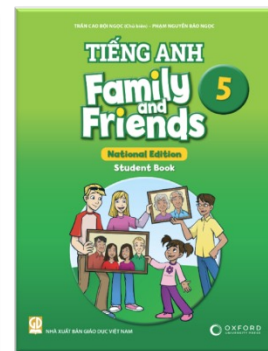
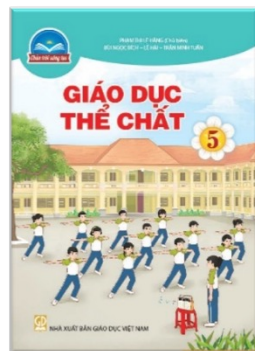
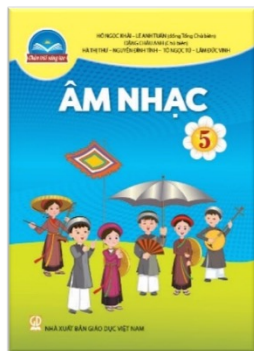

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

BỘ SÁCH GIÁO KHOA CHÂN TRỜI SÁNG TẠO

LỚP 5

Chuẩn mực
Khoa học
Hiện đại

KẾT NỐI

- Giáo dục là nghệ thuật biến con người thành có đạo đức.
(Hegel)

Chuẩn mực

Khoa học

Hiện đại

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

GIỚI THIỆU SÁCH GIÁO KHOA

ĐẠO ĐỨC 5

HUYỀN VĂN SƠN (Tổng Chủ biên)

MAI MỸ HẠNH (Chủ biên)

**TRẦN THANH DƯ – NGUYỄN THANH HUÂN –
LÂM THỊ KIM LIÊN – GIANG THIÊN VŨ**

Chuẩn mực

Khoa học

Hiện đại

QUAN ĐIỂM BIÊN SOẠN

TÍNH KHOA HỌC

TÍNH SỰ PHẠM

TÍNH THỰC TIỄN

TÍNH HỆ THỐNG CẤU TRÚC

CĂN CỨ BIÊN SOẠN

- Sách giáo khoa *Đạo đức 5* được biên soạn dựa trên:
 - Các định hướng, yêu cầu cơ bản trong **Chương trình Giáo dục phổ thông 2018**;
 - Các lí thuyết **Tâm lí học, Giáo dục học, Đạo đức học, Kinh tế học, Pháp luật**;
 - **Sự phát triển tâm lí của học sinh lớp 5.**
- Trên tinh thần **kế thừa chương trình cũ** để khi giáo viên sử dụng trong giảng dạy sẽ cảm **thấy thân quen, dễ thực hiện, dễ tổ chức và hướng dẫn cho học sinh.**

**Biên soạn theo hướng phát triển
năng lực dựa trên các mạch nội
dung và yêu cầu cần đạt của
chương trình**

PHẨM CHẤT

1. Yêu nước
2. Nhân ái
3. Trung thực
4. Chăm chỉ
5. Trách nhiệm

**ĐẠO
ĐỨC**

NĂNG LỰC CHUNG

1. Năng lực tự chủ và tự học
2. Năng lực giao tiếp và hợp tác
3. Năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo

NĂNG LỰC ĐẶC THÙ

1. Năng lực điều chỉnh hành vi
2. Năng lực phát triển bản thân
3. Năng lực tìm hiểu và tham gia hoạt động kinh tế - xã hội

Chuẩn mực

Khoa học

Hiện đại

CẤU TRÚC SÁCH, CẤU TRÚC BÀI HỌC

THỜI LƯỢNG THỰC HIỆN CHƯƠNG TRÌNH

Nội dung chương trình	Tiểu học				
	Lớp 1	Lớp 2	Lớp 3	Lớp 4	Lớp 5
Giáo dục đạo đức	60%	55%	55%	55%	55%
Giáo dục kĩ năng sống	30%	25%	25%	15%	25%
Giáo dục kinh tế				10%	10%
Giáo dục pháp luật		10%	10%	10%	

- ❖ Thời lượng thực hiện chương trình ở các lớp (theo số tiết học): 35 tiết/năm.
- ❖ Thời lượng còn lại của chương trình dành cho các hoạt động đánh giá định kì.

NỘI DUNG CHƯƠNG TRÌNH ĐẠO ĐỨC LỚP 5

Giáo dục đạo đức (55%)

Yêu nước

Biết ơn
những
người có
công với quê
hương, đất
nước

Nhân ái

Tôn trọng sự
khác biệt của
người khác

Chăm chỉ

Vượt qua
khó khăn

Trung thực

Bảo vệ cái
đúng, cái tốt

Trách nhiệm

Bảo vệ môi
trường sống

**Giáo dục kĩ năng
sống (25%)**

**Lập kế hoạch
cá nhân**

Em lập
kế hoạch
cá nhân

**Phòng, tránh
xâm hại**

Em nhận
diện
biểu
hiện
xâm hại

Em chủ
động
phòng,
tránh
xâm hại

**Giáo dục
kinh tế
(10%)**

**Sử dụng tiền
hợp lí**

Em sử
dụng
tiền hợp
lí

❖ Thời lượng thực hiện chương trình lớp 5: 35 tiết

Chuẩn mực

Khoa học

Hiện đại

Sách được thiết kế gồm 8 chủ đề, 12 bài học, bám sát các mạch nội dung và yêu cầu cần đạt ở lớp 5 trong Chương trình Đạo đức 2018.

STT	Tên bài	Số tiết	STT	Tên bài	Số tiết
Học kì 1		17	Học kì 2		18
1	Người có công với quê hương, đất nước	2	7	Môi trường sống quanh em	2
2	Em biết ơn người có công với quê hương, đất nước	3	8	Em bảo vệ môi trường	2
3	Em tôn trọng sự khác biệt của người khác	3	9	Em lập kế hoạch cá nhân	3
4	Em nhận biết khó khăn trong học tập và cuộc sống	3	10	Em nhận diện biểu hiện xâm hại	3
5	Em vượt qua khó khăn trong học tập và cuộc sống	2	11	Em chủ động phòng, tránh xâm hại	3
6	Em bảo vệ cái đúng, cái tốt	3	12	Em sử dụng tiền hợp lí	3
	Ôn tập tổng hợp	1		Ôn tập tổng hợp	2

Sách được biên soạn theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực của học sinh dựa trên các mạch nội dung và yêu cầu cần đạt của chương trình với kế hoạch giáo dục rõ ràng.

Mục lục

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH – GIỚI THIỆU NHÂN VẬT	2
LỜI NÓI ĐẦU	3
GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ	5

Chủ đề: BIẾT ƠN NHỮNG NGƯỜI CÓ CÔNG VỚI QUÊ HƯƠNG, ĐẤT NƯỚC

Bài 1: NGƯỜI CÓ CÔNG VỚI QUÊ HƯƠNG, ĐẤT NƯỚC	6
Bài 2: EM BIẾT ƠN NGƯỜI CÓ CÔNG VỚI QUÊ HƯƠNG, ĐẤT NƯỚC	10

Chủ đề: TÔN TRỌNG SỰ KHÁC BIỆT CỦA NGƯỜI KHÁC

Bài 3: EM TÔN TRỌNG SỰ KHÁC BIỆT CỦA NGƯỜI KHÁC	16
---	----

Chủ đề: VƯỢT QUA KHÓ KHĂN

Bài 4: EM NHẬN BIẾT KHÓ KHĂN TRONG HỌC TẬP VÀ CUỘC SỐNG	22
Bài 5: EM VƯỢT QUA KHÓ KHĂN TRONG HỌC TẬP VÀ CUỘC SỐNG	26

Chủ đề: BẢO VỆ CÁI ĐÚNG, CÁI TỐT

Bài 6: EM BẢO VỆ CÁI ĐÚNG, CÁI TỐT	30
------------------------------------	----

Chủ đề: BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG SỐNG

Bài 7: MÔI TRƯỜNG SỐNG QUANH EM	35
Bài 8: EM BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG	39

Chủ đề: LẬP KẾ HOẠCH CÁ NHÂN

Bài 9: EM LẬP KẾ HOẠCH CÁ NHÂN	43
--------------------------------	----

Chủ đề: PHÒNG, TRÁNH XÂM HẠI

Bài 10: EM NHẬN DIỆN BIỂU HIỆN XÂM HẠI	49
Bài 11: EM CHỦ ĐỘNG PHÒNG, TRÁNH XÂM HẠI	53

Chủ đề: SỬ DỤNG TIỀN HỢP LÍ

Bài 12: EM SỬ DỤNG TIỀN HỢP LÍ	59
--------------------------------	----

CẤU TRÚC SÁCH GIÁO KHOA ĐẠO ĐỨC 5

TRANG BÌA

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH

GIỚI THIỆU NHÂN VẬT

LỜI NÓI ĐẦU

MỤC LỤC

CÁC CHỦ ĐỀ VÀ BÀI HỌC

GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ

Hướng dẫn sử dụng sách

1

Khởi động

Học sinh chuẩn bị tâm thế, huy động kinh nghiệm, thể hiện cảm xúc đạo đức liên quan đến các chuẩn mực hành vi đạo đức cần hình thành.

2

Kiến tạo tri thức mới

Học sinh phát hiện, hình thành kiến thức mới về các chuẩn mực hành vi đạo đức (biểu hiện, sự cần thiết, cách thực hiện).

3

Luyện tập

Học sinh củng cố kiến thức, lựa chọn, bày tỏ ý kiến về các hành vi ứng xử; rèn luyện kỹ năng xử lý các tình huống đạo đức.

4

Vận dụng

Học sinh vận dụng các kiến thức, kỹ năng đã học để giải quyết các tình huống đạo đức trong cuộc sống.

Giới thiệu nhân vật

Bin

Côm

Na

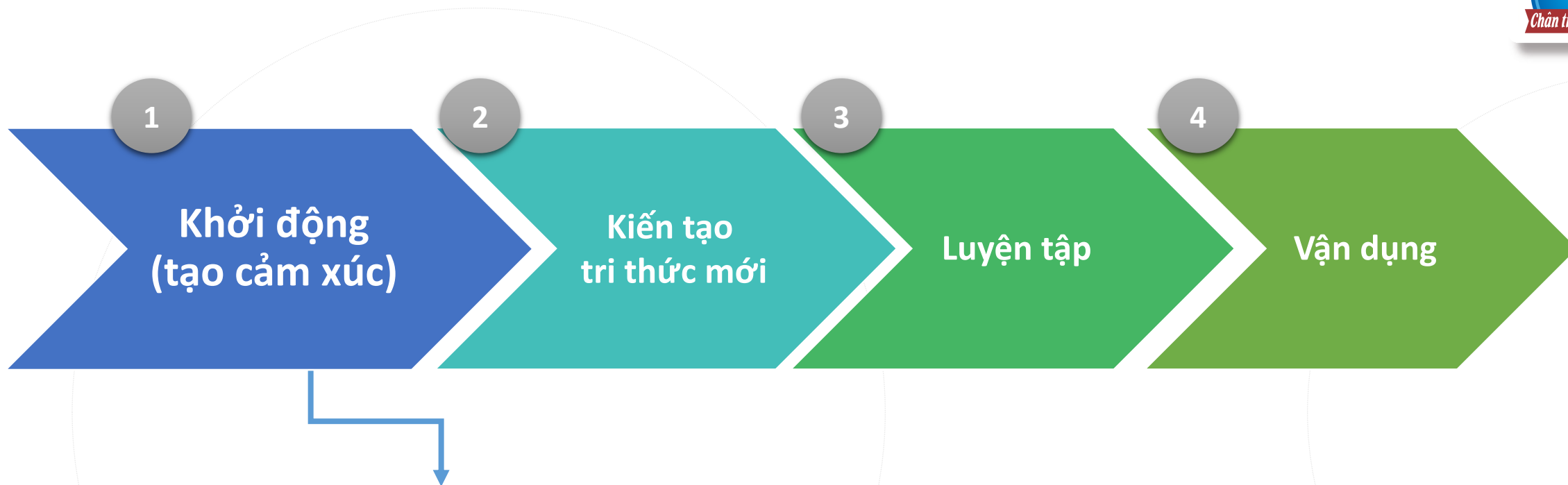
Tin

Hãy bảo quản, giữ gìn sách giáo khoa để dành tặng các em học sinh lớp sau!

CẤU TRÚC BÀI HỌC

- **Tạo tâm thế cho HS chuẩn bị bước vào bài học;** bước đầu cảm nhận về chuẩn mực hành vi đạo đức cần hình thành, phát triển;
- **Tạo tình huống học tập trên cơ sở huy động kiến thức nền,** khơi gợi cảm xúc đạo đức của HS;
- **Kích thích hứng thú tìm tòi, khám phá, giải quyết vấn đề của HS** về các biểu hiện cụ thể của hành vi đạo đức trong những hoạt động tiếp theo.

Khởi động

Tham gia trò chơi *Người bí ẩn* và trả lời câu hỏi

Vì sao em tìm được người bí ẩn trong trò chơi này?

Khởi động

Nghe/hát bài hát *Biết ơn chị Võ Thị Sáu* (Nhạc và lời: Nguyễn Đức Toàn)
và thực hiện yêu cầu

- Chia sẻ những điều em biết về chị Võ Thị Sáu.
- Lòng biết ơn chị Võ Thị Sáu được thể hiện như thế nào qua bài hát trên?

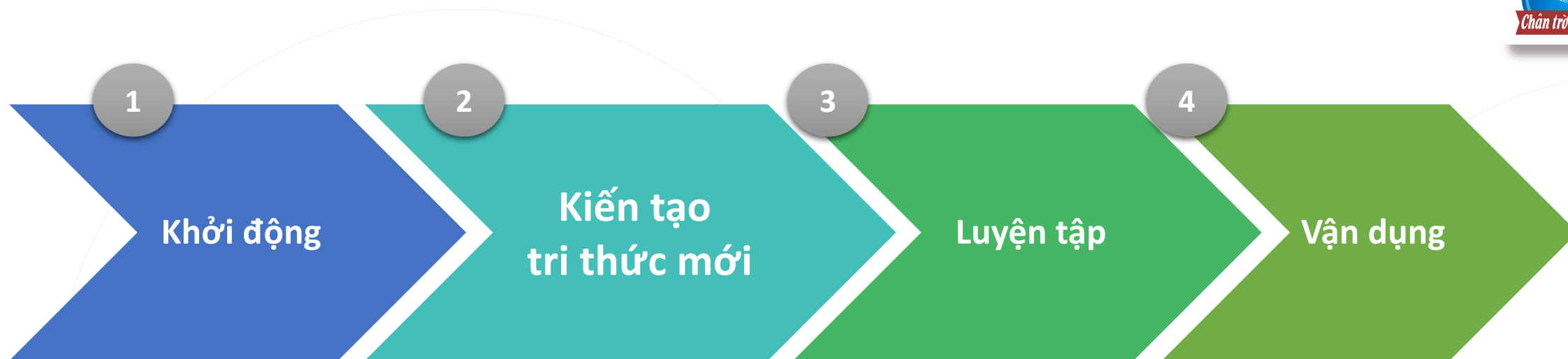
Khởi động

Quan sát ảnh và chia sẻ cảm nghĩ của em

Con đường đến trường mùa mưa lũ
của các bạn ở miền núi.

(Ảnh: Alăng Ngược,
baoquangnam.vn, 30/9/2021)

- Nhận diện các biểu hiện cụ thể của chuẩn mực hành vi đạo đức;
- Hiểu được sự cần thiết của việc thực hiện hành vi phù hợp với chuẩn mực đạo đức trong cuộc sống hằng ngày.

Kiến tạo tri thức mới

1. Quan sát tranh và nêu những cái đúng, cái tốt cần bảo vệ

Kể thêm những cái đúng, cái tốt khác cần bảo vệ.

2. Quan sát tranh và thực hiện yêu cầu

- Tin đã làm gì để phòng, tránh xâm hại?
- Nêu các bước để phòng, tránh xâm hại.

- củng cố kiến thức, kỹ năng vừa được kiến tạo.
- Tự nhận xét và đưa ra phán đoán đúng/sai, nên/không nên, đồng tình/không đồng tình... về những hành động trong các tình huống;
- Luyện tập cách thức lựa chọn hành vi ứng xử của bản thân phù hợp với những tình huống đạo đức điển hình.

2. Nhận xét các ý kiến sau:

1

Chỉ những người có hoàn cảnh khó khăn mới cần sử dụng tiền hợp lí.

2

Sử dụng tiền hợp lí vì tiền là do công sức lao động vất vả làm ra.

3

Sử dụng tiền hợp lí là cách góp phần giúp kinh tế đất nước phát triển.

4

Sử dụng tiền hợp lí vì đây là hành động thể hiện tình yêu thương, trân trọng công sức lao động của người thân trong gia đình.

3. Sắp xếp các nội dung sau theo trình tự các bước lập kế hoạch cá nhân:

a. Liệt kê các việc cần thực hiện.

b. Sắp xếp thứ tự ưu tiên cho các việc.

c. Xác định mục tiêu.

d. Đề ra các biện pháp cụ thể.

e. Xác định thời gian hoàn thành.

g. Đánh giá và điều chỉnh kế hoạch.

3. Xử lí tình huống

• Tình huống 1:

Cố muốn mua đèn học mới thay cho đèn học đã hỏng. Chủ cửa hàng giới thiệu một loại đèn giá rẻ nhưng tốn điện và một loại đèn giá cao hơn một chút nhưng ít tốn điện hơn. Cố khá phân vân giữa hai loại đèn học này.

Nếu là Cố, em sẽ làm gì? Vì sao?

• Tình huống 2:

Nhìn thấy em gái bỏ vỏ táo vào thùng rác tái chế, Tin hỏi: "Sao em không phân loại rác?". Em Tin trả lời: "Cũng là rác thôi mà".

Nếu là Tin, em sẽ làm gì? Vì sao?

3. Xử lý tình huống

• Tình huống 1:

Giờ ra chơi, Bin đọc được câu nói của nhà sử học Tô-mát Phu-lơ (Thomas Fuller) nên khoe với Tin: “Mình vừa đọc được câu danh ngôn: *Chúng ta chẳng bao giờ hiểu hết được giá trị của nguồn nước cho đến khi những cái giếng cạn khô*”. Tin thắc mắc: “Mình chưa hiểu rõ câu nói này. Bin giải thích cho mình nhé!”

Nếu là Bin, em sẽ giải thích với Tin như thế nào?

• Tình huống 2:

Na cho rằng môi trường trong lành không chỉ cung cấp cho chúng ta sự sống mà còn mang đến sức khỏe và hạnh phúc. Cốm không hoàn toàn đồng tình với ý kiến này.

Nếu là Na, em sẽ giải thích với Cốm như thế nào?

3. Chọn cách ứng xử phù hợp với mỗi trường hợp và giải thích lí do

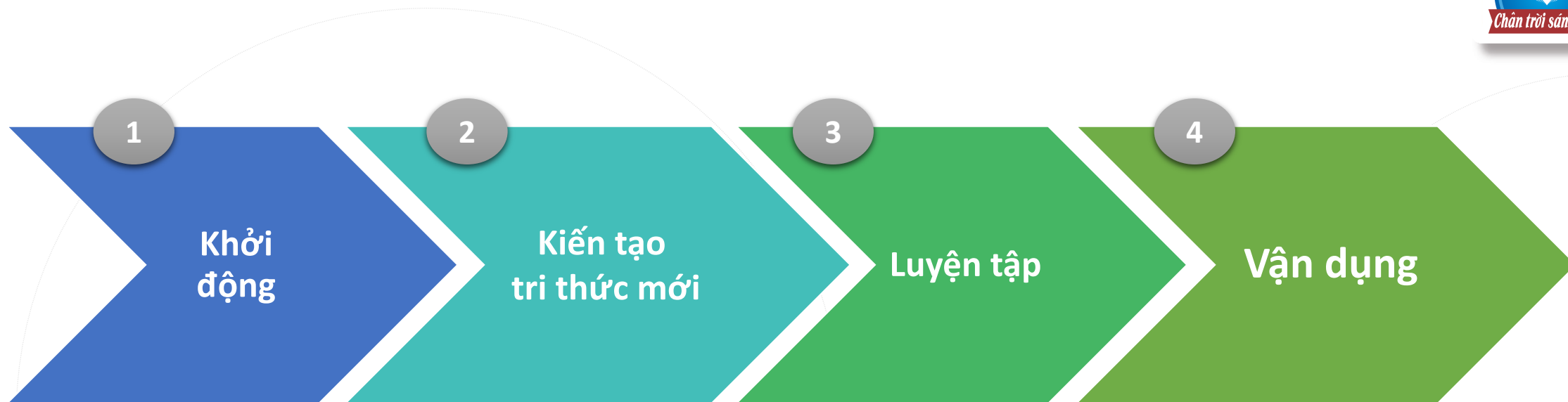
A

- a** Em chứng kiến bạn vứt rác bừa bãi.
- b** Em phát hiện thấy giáo viết nhầm một chữ trên bảng.
- c** Em nhìn thấy một bạn nhỏ đang ném đá vào đoàn tàu.
- d** Bạn em trả lại tiền cho người đánh rơi và được nhà trường tuyên dương.
- e** Em nghe thấy em gái nói dối bố mẹ.

B

- 1** Có ý kiến với bạn vứt rác.
- 2** Chúc mừng và ủng hộ việc làm của bạn.
- 3** Lễ phép đề nghị thầy xem lại chỗ viết nhầm.
- 4** Khuyên em gái nhận lỗi với bố mẹ và sửa lỗi.
- 5** Lập tức nhắc nhở bạn nhỏ không được làm như vậy.

Theo em, còn có thể bảo vệ cái đúng, cái tốt bằng những lời nói, việc làm nào khác trong từng trường hợp trên?

Giúp học sinh hình thành và rèn luyện thói quen, nề nếp thực hiện các hành vi phù hợp với chuẩn mực đạo đức trong cuộc sống hằng ngày.

Chuẩn mực

Khoa học

Hiện đại

2. Thực hiện cách ứng xử thể hiện thái độ tôn trọng sự khác biệt của người khác và chia sẻ với các bạn về kết quả thực hiện được:

Cách ứng xử	Hoàn cảnh thực hiện	Kết quả thực hiện
1. Đặt mình vào vị trí của người khác khi xảy ra bất hoà.	Em bất đồng ý kiến khi thảo luận nhóm cùng bạn.	...
...	...	...

Vận dụng

1. Chia sẻ với bạn về những khó khăn trong học tập, cuộc sống mà em gặp phải và cách vượt qua các khó khăn này.
2. Sưu tầm những câu ca dao, tục ngữ thể hiện tinh thần vượt qua khó khăn trong học tập và cuộc sống.

Vận dụng

1. Chọn một trong những việc sau và lập kế hoạch thực hiện:
 - a. Tiết kiệm tiền để mua đồ dùng học tập cho năm học mới.
 - b. Học tập để cải thiện một môn học chưa có nhiều tiến bộ.
 - c. Học một môn năng khiếu yêu thích (bóng đá, võ thuật, chơi đàn,...).
 - d. Tổ chức chúc mừng nhân dịp đặc biệt của người thân, bạn bè, thầy cô giáo.

ĐIỂM NỔI BẬT CỦA SÁCH GIÁO KHOA ĐẠO ĐỨC 5

Chuẩn mực

Khoa học

Hiện đại

GIÁO TIẾP TÍCH CỰC – TRẢI NGHIỆM TÍCH CỰC

- Quá trình học tập được tổ chức qua các hoạt động của học sinh và **tăng cường sự tương tác giao tiếp tích cực** trong học tập.
- Trong sách Đạo đức 5, **trải nghiệm cuộc sống của học sinh được đặc biệt coi trọng**, tạo điều kiện cho các em được trực tiếp tiếp xúc, quan sát thực tiễn cuộc sống xung quanh.

Khởi động

Tham gia trò chơi *Người bí ẩn* và trả lời câu hỏi

Vì sao em tìm được người bí ẩn trong trò chơi này?

CẢM XÚC – QUAN SÁT – CHIÊM NGHIỆM

- Ngữ liệu trong sách Đạo đức 5 rất **chú trọng việc khai thác cảm xúc cho người học**, những rung động và tình cảm đạo đức được nảy nở qua những câu chuyện, tình huống thực tiễn; học sinh được quan sát, chiêm nghiệm, cảm nhận và có thể tự đúc kết bài học cho chính mình.

TÍNH MỞ

- Tạo điều kiện cho giáo viên sử dụng các phương pháp dạy học tích cực hoá hoạt động của học sinh.

KẾT HỢP HÀI HOÀ CÁC YẾU TỐ

Tuân thủ quy định của pháp luật

Đảm bảo các giá trị truyền thống

Hài hoà với các yếu tố thời đại

Thể hiện được các giá trị cốt lõi

Đảm bảo đúng định hướng giáo dục
đạo đức

Hai Bà Trưng

Lý Thái Tổ

Trần Quốc Tuấn

Võ Thị Sáu

Chuẩn mực

Khoa học

Hiện đại

SINH ĐỘNG – ĐA DẠNG – HẤP DẪN

- **Tinh thần tự giác học tập ở mọi nơi, mọi lúc của học sinh, các hình thức thể hiện đa dạng** như trò chơi, đọc câu chuyện, quan sát tranh và trả lời câu hỏi, xử lý tình huống, sưu tầm, chia sẻ cảm xúc, kinh nghiệm,...

1. Chia sẻ về các tấm gương vượt khó trong học tập, trong cuộc sống mà em biết và rút ra bài học cho bản thân.

2. Lập kế hoạch khắc phục những khó khăn trong học tập, trong cuộc sống của em và thực hiện kế hoạch đó.

Các khó khăn	Cách vượt qua khó khăn	Thời gian thực hiện	Người hỗ trợ (nếu cần)	Kết quả thực hiện
Thiếu tự tin khi thuyết trình	Luyện tập thường xuyên và lắng nghe góp ý	Chủ nhật hằng tuần	Thầy cô, bố mẹ, bạn bè	...
...	...	...	...	...

1. Đọc thông tin sau và cùng nhau thực hiện “dự án”:

Trong hơn 40 năm qua, 6 danh nhân ở Việt Nam đã được Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hoá Liên hợp quốc (UNESCO) vinh danh là *Danh nhân văn hoá thế giới*:

Chu Văn An (1292 – 1370)

Nguyễn Trãi (1380 – 1442)

Nguyễn Du (1765 – 1820)

Hồ Xuân Hương (1772 – 1822)

Nguyễn Đình Chiểu (1822 – 1888)

Hồ Chí Minh (1890 – 1969)

– Sưu tầm hình ảnh và đóng góp của các Danh nhân văn hoá thế giới của Việt Nam.

– Chia sẻ với các bạn về những việc làm cụ thể để thể hiện lòng biết ơn các Danh nhân văn hoá thế giới của Việt Nam.

Tạo được sự tương tác với học sinh và tương tác với gia đình, cộng đồng trong việc giáo dục đạo đức cho học sinh thông qua các hoạt động học tập, rèn luyện và đánh giá học sinh.

Hệ thống nhân vật gần gũi với học sinh. Các bạn nhỏ có những nét riêng về tính cách, thay đổi và phát triển dần theo từng lớp.

Nội dung, hình ảnh đảm bảo tính vùng miền (phong tục, tập quán, nghề nghiệp, dân tộc thiểu số) và đảm bảo sự hài hoà về giới tính

SÁCH HỖ TRỢ GIÁO VIÊN

PHẦN 1:

MỘT SỐ VẤN ĐỀ CHUNG VỀ MÔN ĐẠO ĐỨC LỚP 5

Nêu khái quát mục tiêu, nội dung, phương pháp dạy học, kiểm tra, đánh giá môn Đạo đức lớp 5 theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

PHẦN 2:

HƯỚNG DẪN TỔ CHỨC DẠY HỌC MÔN ĐẠO ĐỨC 5

Gợi ý cách thức tổ chức từng bài học trong sách học sinh với các hoạt động theo quy trình 4 bước. Ngoài các **hoạt động chính**, nhóm tác giả còn biên soạn thêm một số **hoạt động mở rộng, thư gửi cha mẹ học sinh** và các **phiếu rèn luyện** để góp phần hỗ trợ giáo viên thực hiện tốt yêu cầu của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

VỞ BÀI TẬP ĐẠO ĐỨC 5

Hỗ trợ học sinh **khám phá, củng cố, mở rộng kiến thức, rèn luyện kỹ năng** trong quá trình học tập.

Gồm các dạng bài tập: lựa chọn phương án đúng/sai, nên/không nên, đồng tình/không đồng tình; trắc nghiệm; liên hệ bản thân, xử lý tình huống, làm sản phẩm,...

Giúp học sinh tự đánh giá kết quả rèn luyện thông qua hệ thống phiếu rèn luyện được cung cấp.

Là sản phẩm để học sinh lưu giữ trong hồ sơ hoạt động cá nhân; giúp cho giáo viên có thể kiểm tra việc rèn luyện của học sinh cũng như có thêm minh chứng cho việc đánh giá quá trình tu dưỡng đạo đức, rèn luyện kỹ năng sống của học sinh.

DỄ DẠY **DỄ HỌC**

DỄ ĐỌC   **DỄ HIỂU**

Chuẩn mực

Khoa học

Hiện đại

HỆ TÀI NGUYÊN TRỰC TUYẾN VÀ GÓC HỖ TRỢ

Chuẩn mực

Khoa học

Hiện đại

HỆ TÀI NGUYÊN TRỰC TUYẾN

- *Giới thiệu sách*
- *Hướng dẫn sử dụng sách*
- *Ma trận kiến thức, kỹ năng*
- *Phân phối chương trình*
- *Kế hoạch giảng dạy tham khảo*
- *Tài liệu tập huấn*
- *Phim giới thiệu bộ môn*
- *Phim minh họa tiết dạy tham khảo*

taphuan.nxbgd.vn

hanhtrangso.nxbgd.vn

Chuẩn mực

Khoa học

Hiện đại

GÓC HỖ TRỢ

- *Ghi nhận các góp ý của bạn đọc, chuyển đến ban biên tập để tham khảo, phản biện và chỉnh sửa.*
- *Kết nối tập huấn giữa giáo viên với tác giả, Chủ biên, Tổng Chủ biên các môn học/hoạt động giáo dục.*
- *Hỗ trợ phát hành và công tác thư viện.*

taphuan.nxbgd.vn

Chuẩn mực

Khoa học

Hiện đại

TRÂN TRỌNG CẢM ƠN!

Chuẩn mực

Khoa học

Hiện đại